

สรุปการบรรยายพิเศษ
เรื่อง “ความสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคต่อการพัฒนาประเทศ”
โดยนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๘
ณ โรงแรมดุสิตไฮสแตนดาร์ด รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย

เรียน ท่านเลขาธิการ ก.พ. ท่านรองเลขาธิการ ก.พ.ร. ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการและเพื่อนข้าราชการทุกหน่วยงาน ๑๐ จังหวัด

วันนี้เป็นวันดีก็มีแต่เรื่องดี ๆ รวมถึงหัวข้อในวันนี้ ผมตั้งใจที่จะมางานนี้พร้อมกับทาง
ก.พ. ก.พ.ร. ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการดูแลข้าราชการในส่วนภูมิภาค
เรื่องคนสำคัญและเรื่องการทำงานในส่วนภูมิภาคยิ่งสำคัญ ทำให้ผมตั้งใจมาในวันนี้และขอให้ท่านร่วม
การสัมมนาตลอดทั้งสองวัน

การทำงานส่วนกลางระยะนี้เป็นช่วงการปฏิรูปการทำงานให้เป็นไปตามสภาพบ้านเมือง
และทิศทางที่รัฐบาลกำหนด ผมเชื่อมั่นว่าการทำงานของข้าราชการในส่วนภูมิภาค พวกเราตั้งใจทำงาน
อย่างเต็มที่ ท่านเลขาธิการ ก.พ. รวมถึงทาง ก.พ.ร. ด้วย

การบริหารงานในภูมิภาคสำคัญมาก แต่การบริหารงานบุคคลยิ่งสำคัญกว่า คำว่างาน งบ
ระบบ คน ถ้อยคำสั้น ๆ ที่ผมได้มาจากการร่วมอบรมในหลักสูตรที่ทางสำนักงาน ก.พ. แสดงให้เห็นว่า
วิทยาการทฤษฎีเป็นกระบวนการบริหารที่เรียนรู้ได้ แต่จะบริหารงาน งบ ระบบได้ จะต้องบริหารคนให้ได้
การบริหารคนเริ่มตั้งแต่การรับเข้าทำงาน การดูแลรักษาจนกระทั่งออกจากราชการ ระบบบริหารบุคคล
ในภูมิภาคเป็นระบบที่มีความหลากหลายมาก เพราะเป็นระบบบริหารบุคคลของข้าราชการ
หลายประเภท ทั้งข้าราชการส่วนท้องถิ่น ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการครู รวมถึงยัง
ต้องมีการดูแลองค์กรภาครัฐที่หลากหลายด้วย อาทิ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ ต่อไปการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนจะทำให้การสนองตอบต่อนโยบายรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญมากขึ้น
ส่วนสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็กำหนดกลไกในการกระจายอำนาจไว้ เช่น ในมาตรา ๑๔ กำหนดให้มี อ.ก.พ. จังหวัด
ทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ และเมื่อมีการดำเนินการไประยะหนึ่งก็จะต้องมีการศึกษา
เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการต่าง ๆ

การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่สมัยรัชการที่ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ พระปิยมหาราชได้วางรากฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ตามหลักการรวมอำนาจ กระจายอำนาจ แบ่งอำนาจ หลักการนี้ยังคงเป็น หลักการที่คงอยู่และมีวิวัฒนาการเรื่อยมา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็มีการปรับปรุงเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดกลุ่มภารกิจ มีการนำหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีมาใช้ มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและมีการจัดตั้ง ก.พ.ร. ต่อมา ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๑ มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ ๗ ในเรื่องของการมอบอำนาจให้ปฏิบัติ ราชการแทนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดจัดทำงบประมาณเองได้และให้อำเภอมี หน้าที่ต่าง ๆ มากขึ้น และเนื่องจากพื้นที่ที่มีการทับซ้อนกันระหว่างจังหวัด อำเภอ เทศบาล ก็มีการออก พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีการ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด เริ่มมีคำว่า “ก.น.จ.” หรือคณะกรรมการนโยบายการ บริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้มีการจัดทำแผนโดยมีภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วม มี NGO ยิ่งเราทำงานมากเท่าไร ก็จะมีระบบการตรวจสอบมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้การทำงานยังต้องคำนึงถึง สื่อมวลชน ซึ่งจะทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของเรอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีปัจจุบัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

- บทบาทของส่วนกลาง คือ หน่วยกำหนดยุทธศาสตร์และสนับสนุนความรู้ทางวิชาการ และรับผิดชอบการบริหารตามยุทธศาสตร์การบริหารประเทศทั้งระดับโลก ระดับรัฐบาล ระดับ AEC โดย นำความจริงจากพื้นที่มาประกอบการพิจารณา
- ส่วนภูมิภาคเป็นข้อต่อที่สำคัญอย่างยิ่งเป็นตัวนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อ ประชาชนในพื้นที่ เป็นข้อต่อในส่วนนโยบายที่รับส่งข้อมูลจากระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น อำเภอ ตำบล จังหวัดและกลุ่มจังหวัดในลักษณะของ Area-based
- ส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องการกระจายอำนาจ ให้มีอำนาจตัดสินใจในกิจการสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชนและการมีการเลือกตั้ง การกำกับดูแล การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะร่วมให้ความคิดเห็น

รัฐบาลจึงพยายามจะนำสามส่วนนี้มาบริหารให้เกิดประโยชน์ ไม่ซ้ำซ้อนกัน ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ ทั้งสามส่วนยังสำคัญ แต่ทำอย่างไรให้ทั้งสามส่วนมีบทบาทภารกิจที่สอดคล้องกันและเข้มแข็งทั้งสามส่วน

อาจเปรียบเทียบได้ว่า**ส่วนภูมิภาค**เหมือนเป็นบันเอว ส่วนกลางเหมือนมันสมองที่ต้องเชื่อมโยงกันเหมือนเส้นเลือดส่งต่อไปหล่อเลี้ยงดับ ไต **เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของชาติกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่** ศูนย์ดำรงธรรมไม่ใช่ของกระทรวงมหาดไทย แต่เป็นของทุกกระทรวง กระทรวงมหาดไทยเป็นเพียงผู้ดูแล แต่ละพื้นที่มีความต่าง วาระของพื้นที่เป็นเรื่องสำคัญมากทั้งการแก้ไขปัญหาและสภาพความต้องการ ความสำคัญของส่วนภูมิภาค คือ **เป็นแกนกลางในการบูรณาการภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่** ดังคำของทหารที่ใช้ว่า “ประสานสอดคล้อง” ซึ่งจะถามจนถึงสัมฤทธิ์ผล ไม่ใช่แค่ output แต่ต้องเป็น outcome ปัญหาของแต่ละพื้นที่ไม่ใช่ว่ามีปัญหามากหรือน้อย แต่เพราะปัญหาของแต่ละพื้นที่นั้นไม่เหมือนกัน

ความสำคัญของส่วนภูมิภาคข้อสามคือ **ส่วนภูมิภาคเป็นกลไกเชิงความมั่นคงของประเทศ** การทำงานเรื่องปรองดองสมานฉันท์ คิดต่างแต่ไม่ขัดแย้ง เป็นเรื่องยาก แต่หากไม่มีความสงบเรียบร้อย ประเทศก็จะพัฒนาไม่ได้ ปัญหารวมถึงเรื่องการจัดการไม่ให้มีการทำผิดกฎหมาย สถานบริการอาวุทธสงคราม รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ การกำหนดจุดยืน Positioning ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด การให้บริการสาธารณะที่รัฐต้องให้บริการอย่างทันท่วงที เช่น ด้านสาธารณสุขกรณีของโรคระบาดอีโบล่า ซึ่งเป็นเรื่องที่สูงกว่าการดำเนินการในระดับท้องถิ่น ปัญหาที่ดินทำกิน การแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์ที่รวมทั้งสตรีเพศ เด็ก แรงงาน การจัดการปัญหาขยะ การโชนนิ่งเกษตร การพัฒนาตามช่วงอายุ (Aging Society) การจัดการปัญหาชายแดนภาคใต้ การทำงานแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนเป็นเรื่องที่ใช้กฎหมายหลายฉบับและการบริหารจัดการและประสานงานเรื่องคนในภาพรวม การบริหารของประเทศจะต้องปรับจุดเน้นจาก Function ไปสู่ Area ให้มากขึ้น บทบาทการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับพื้นที่จะมีเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่จะให้ประเทศเดินไปอย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน นายกรัฐมนตรีก็ให้ความสำคัญกับเรื่องข้อมูลจากพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผน การกำหนดนโยบายของรัฐบาล และจะต้องมีการตรวจสอบด้วย ทั้งในเรื่องการตรวจสอบการบริหารงบประมาณในระดับพื้นที่ และการประเมินการขับเคลื่อนการทำงานของจังหวัด

สุดท้าย รัฐบาลนี้ให้ความสำคัญกับส่วนภูมิภาคมาก ระบบงาน เงิน และตัวข้าราชการการทำงานของภูมิภาค โดยข้าราชการจะต้องมีขวัญ กำลังใจ ทำงานแล้วไม่ถูกจับผิด ได้รับความคุ้มครอง

การดูแลจากหน่วยงานกลางทั้งกระทรวงต้นสังกัด หน่วยงานกลางเช่น ก.พ. ก.พ.ร. เพื่อให้การขับเคลื่อน
จังหวัดเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
